

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 184

Vuoden 2025 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat (kehittämiskokousasia)

TRE:554/02.02.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Linnamaa Reija, Kangas Vesa-Matti

Valmistelijan yhteystiedot

Johtaja Reija Linnamaa, puh. 040 572 9610 ja talousjohtajan 1. varahenkilö, controller Vesa-Matti Kangas, puh. 050 566 4477, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoiminnan johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Vuoden 2025 talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelua jatketaan toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat -aineiston ja kaupunkitasoisten painotusten pohjalta.

Talousarviovalmistelussa pidättäytyään käyttömenoja lisäävistä toiminnoista tai toimintojen laajentamisista.

Strategisesti tärkeitä investointeja toteutetaan, mutta investointeja priorisoidaan ja jaksotetaan aiempaa pidemmälle aikajaksolle.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Reija Linnamaalle, talousjohtajan 1. varahenkilö controller Vesa-Matti Kankaalle, johtaja Mikko Nurmiselle, johtaja Lauri Savisaarelle sekä johtaja Anna-Kaisa Heinämäelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Asian käsittelyn kuluessa Mitja Tapio teki seuraavan muutosehdotuksen: "Talousarviovalmistelussa pidättäytyään käyttömenoja lisäävistä toiminnoista tai toimintojen laajentamisista, ellei kyse ole kaupunkistrategian toimeenpanon kannalta kriittisistä toiminnoista tai sellaisista toiminnoista, jotka pidemmällä aikavälillä vahvistavat kaupungin taloutta."

Puheenjohtaja tiedusteli Mitja Tapion muutosehdotuksen saamaa kannatusta ja totesi sen rauenneen kannatuksen puuttuessa.

Aila Dünder-Järvinen, Sari Tanus ja Kerttu Kajander poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Perustelut

Vuoden 2025 toiminnan ja talouden suunnittelun tueksi on laadittu aineisto, joka sisältää Tekemisen kaupunki -strategian valtuustokauden tavoitteiden toteuman ja kaupunkitasoiset painotukset sekä lähtökohtia talouteen, henkilöstöön ja Tampere-konserniin. Lisäksi aineisto sisältää koonnit kaupungin väestökehityksestä ja TE-uudistuksen vaikutuksista Tampereelle.

Väestö

Tampereen väkiluku on kasvanut voimakkaasti viime vuodet, vuoden 2023 ennakkoväkiluku ylitti 255 000 asukasta ja väkiluku kasvoi vuoden aikana yli 6 000 asukkaalla, 2,4 prosenttia. Tampereen väestönkasvu perustui vuonna 2023 voimakkaaseen muuttovoittoon. Kuntien välisen nettomuuton osalta Tampere oli ennakkotietojen valossa Suomen muuttovoittoisin kunta vuonna 2023 saaden muuttovoittoa 3 163 asukkaan verran. Nettomaahanmuuton määrä, 3 138 asukasta, kasvoi huomattavasti ja oli ennätyskorkea. Edellisvuosien aikana määrä on selvästi kasvanut ja muuttovoitto jakautuu tällä hetkellä lähes tasan kuntien välisen ja maahanmuuton kesken. Kasvusta huolimatta Tampereella vieraskielisten ja ulkomaan kansalaisten osuudet ovat kuusikko kunnista toiseksi matalimmat. Vain Oulussa osuudet ovat matalammat. Tampereella oli vieraskielisiä vuoden 2023 lopulla n. 10,5 prosenttia kaupunkilaisista (ennakkoväkiluku). Korkein osuus on Vantaalla, jossa asukkaista noin joka neljäs on vieraskielinen.

Lähtökohtia – Strategian eteneminen ja kaupunkitasoiset painotukset

Tampereen strategia Tekemisen kaupunki hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa marraskuussa 2021, ja se valmisteltiin pormestariohjelman pohjalta. Strategia suuntaa vuoteen 2030 ja se perustuu tulevaisuuden muutosilmiöihin. Vuosi 2025 on viimeinen strategian toteutusvuosi.

Strategiassa on asetettu valtuustokauden tavoitteita painopisteittäin. Tavoitteiden etenemistä seurataan strategiassa olevien mittareiden perusteella. Valtuustokauden tavoitteet ovat edenneet vuoden 2023 loppuun mennessä suotuisasti. 30 valtuustokauden tavoitteesta 15 on etenemässä tavoitteen mukaisesti, 11 on etenemässä osittain, kaksi valtuustokauden tavoitteesta on jäämässä toteutumatta ja kahden tavoitteen etenemistä ei voida vielä arvioida. Toteutumatta olevat tavoitteet liittyvät työvoiman saatavuuteen sekä keskustan saavutettavuuteen ja elinvoimaan. Keskustan saavutettavuuteen ja elinvoimaan liittyvä tavoite on edennyt valtuustokaudella suhteellisen myönteisesti, vaikka tavoitteelle asetettu mittari (elinvoimaluku) ei tätä tulkintaa täysin tuekaan.

Vuoden 2025 toiminnan suunnittelun tueksi on valmisteltu kaupunkitasoiset toiminnan painotukset. Painotusten tarkoituksena on suunnata ja osaltaan ohjata talousarviotavoitteiden (TA25) sekä vuosisuunnitelmien 2025 toimenpiteiden valmistelua. Painotuksilla myös

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

vahvistetaan kaupunkitasoista toiminnan ja talouden suunnittelun johtamista. Painotukset on valmisteltu palvelualueiden ja konsernihallinnon yhteistyössä.

Lähtökohtia – Henkilöstö ja Tampere-Konserni

Kaupungin henkilöstömäärä on tällä hetkellä noin 8 900, joista naisia on 74 prosenttia ja miehiä 26 prosenttia. Eri tehtävänimikkeitä kaupungissa on noin 530. Henkilöstökulut ovat noin 445,9 milj. euroa. Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys korostuvat tulevaisuudessa keskeisenä haasteena. Henkilöstön osalta keskeistä vuonna 2025 on, että kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten sopimuskausi päättyy 30.4.2025. Vaikutukset työvoimakustannuksiin selviävät keskustason neuvotteluissa keväällä 2025. Organisaatiomuutokset tulevat vaikuttamaan henkilöstöön ja sen määrään. Te-palveluiden siirtyessä kuntien ja työllisyysalueen vastuulle noin 400 henkilöä siirtyy Tampereen kaupungin palvelukseen. Mikäli Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos yhtiötetään 1.1.2025 alkaen, noin 300 henkilöä siirtyy pois kaupungin palveluksesta.

Tampere-konserni koostuu tytäryhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, osaomistusyhtiöistä sekä liikelaitoksesta. Vuonna 2025 Tampere-konsernin osalta keskeistä on mahdollinen Tampere Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen yhtiöittäminen. Lisäksi keskuspuhdistamon toiminta ja Särkänniemen kehityshanke käynnistyvät.

TE-uudistus

TE-uudistuksen tullessa voimaan 1.1.2025 vastuu työnhakijoille ja työnantajille tarjottavista työvoimapalveluista siirtyy kuntien vastuulle. Kunnat osallistuvat jatkossa myös entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen. Uuden valtiosuustehtävän muodostavat lakisääteiset työvoimapalvelut nivotaan osaksi kaupungin elinvoimatyötä, millä pyritään vastaamaan uudistuksen tavoitteisiin ja kannusteisiin. Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuuluu Tampereen lisäksi 15 pirkanmaalaista kuntaa. Uudistuksen myötä Tampereen seudun työllisyysalueen ja vastuukuntana Tampereen kaupungin järjestettäväksi kuuluvat yhteensä noin 42 000 työnhakija-asiakkaan ja noin 41 000 työnantaja-asiakkaan palvelut.

TE-palvelujen järjestämisvastuun siirron myötä kaupungin henkilöstömäärä kasvaa alustavan arvoin mukaan noin 400 henkilötyövuodella, kun valtion TE-henkilöstö sekä kuntien kuntakokeiluhenkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella Tampereen kaupungin palvelukseen. Myös kaupungin toimintamenot ja valtiosuudet kasvavat merkittävästi. Päivitetyt valtiosuusarviot vuodelle 2025 (ml. TE-uudistuksen vaikutus) julkaistaan kevään kuntatalousohjelman yhteydessä, ja ne päivittyvät vielä syksyllä 2024. Kuntien lokakuussa 2023 päättämään työllisyysalueen järjestämissuunnitelmaan on kirjattu, että kattavien lähipalveluiden turvaaminen edellyttää valtiosuusrahoituksen lisäksi kuntien rahoitusta. Työllisyysalueen kunnat ovat linjanneet, että palvelujen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

siirtymisen ei kuitenkaan tulisi aiheuttaa vuosikatteen tasolla tarvetta merkittäville muutoksille nykyiseen kokonaisrahoitukseen (valtio ja kunnat) nähden.

TE-palvelujen rahoitus tulee kunnille osana peruspalvelujen valtionosuutta ja muodostuu TE-palvelujen rahoituksesta sekä työttömyysturvamenojen kompensatiosta. Työttömyysturvan kompensatio määräytyy poikkileikkaustilanteen, vuoden 2023 työttömyysjaksojen perusteella, minkä vuoksi riskinä on, että kompensatio ei tule kattamaan vuoden 2025 kuntaosuuksia, mikäli työttömyystilanne pysyy nykyisellä tasolla.

Lähtökohtia – Talous

Suomen talous on taantumassa ja kuntatalouden näkymät ovat heikentyneet. Tampereen kaupungin taloussuunnitelman mukainen lähtötilanne on alijäämäinen. Yleisen taloustilanteen heikentymisen lisäksi talousarvion valmistelua vaikeuttaa epätietoisuus työllisyysalueen valtionosuusrahoituksesta, mahdolliset muut valtionosuusleikkaukset sekä verotulojen taloussuunnitelmaa heikommat kehitysarviot.

Kaupungin vuoden 2024 talouden toteutumista on tarkoituksenmukaista arvioida ilman Tampereen Vesi Liikelaitoksen yhtiöittämisen vaikutuksia. Vuoden 2024 muutettu talousarvio on 18,4 milj. euroa alijäämäinen. Ensimmäisen tilinpäätösennusteen mukaan kuluvan vuoden talousarvion arvioidaan toteutuvan talousarviota heikompana, sillä osa suunnitelluista omaisuuden myynneistä on viivästymässä ja eräissä palveluissa on paineita menojen ylityksiin ilman erityistoimenpiteitä. Verotulojen arvioidaan tässä vaiheessa kertyvän talousarvion mukaisesti.

Talousarviovalmistelussa tavoitteena on mitoittaa nettomenojen kasvu verorahoituksen kasvua pienemmäksi ja mitoittaa vuosikate sekä investoinnit lähemmäksi toisiaan. Tavoitteen saavuttamiseksi kaupungin on järjestelmällisesti pidättäydyttävä uusista käyttömenoja lisäävistä toiminnoista ja myös investointitasoa pitää hallitusti laskea suunnitellusta. Menojen kasvun hallitsemiseksi yksiköiden on pysyttävä vuoden 2024 talousarviossa ja mahdolliset ylityshat on katettava erillistoimenpiteillä ilman lisärahoitusta. Pakolliset muutostarpeet vuodelle 2025 on katettava ensisijaisesti olemassa olevan talousarvion sisältä.

Nykyisessä taloussuunnitelmassa kaupungin investointitarpeet ja investointitaso ovat hyvin korkeat. Useita suuria investointeja on suunniteltu toteutettavaksi ja aloitettavaksi taloussuunnitelmakaudella 2025–2028. Jos kaikki suunnitellut investoinnit toteutettaisiin suunnitellussa aikataulussa, niin kaupungin lainamäärä kasvaisi taloussuunnitelmakaudella yli 500 miljoonalla eurolla. Tämän vuoksi talousarvion jatkovalmistelussa investointitasoa olisi pudotettava taloussuunnitelman luvuista.

Vuoden 2024 talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettiin ottaa käyttöön investointikatto. Investointikattona tavoitteena on sovittaa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

nykyistä paremmin yhteen investointitarpeet, tulorahoituksen taso ja velkaantumisen hallinta. Investointikaton valmisteluun liittyen kaupunginhallitus päätti 18.3.2024 § 124 investointien luokittelusta 1) perusinvestointeihin, 2) uusiin alueisiin liittyviin investointeihin, 3) palvelutasoa parantaviin investointeihin ja 4) investointitason päälle tuleviin investointeihin. Toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat aineistossa esitetään päivitetyn investointilistan kohdentuminen em. investointiluokille vuosina 2025–2030. Talousarvion jatkovalmistelussa investointien priorisointimahdollisuuksia käydään tarkemmin läpi lautakunnittain ja investointiluokittain.

Tiedoksi

Jukka Männikkö, Vesa-Matti Kangas, Reija Linnamaa, Nina Mustikkamäki

Liitteet

1 Khkeko 29.4.2024 Vuoden 2025 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 7.5.2024 www.tampere.fi

Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 7.5.2024.

Tampere
07.05.2024

Elina Nikkilä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§184

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)